

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 22/13180-21
Saksbehandler Elisabeth H Mathisen

Utvalg	Møtedato
Hovedutvalg for samferdsel og mobilitet	23.09.2025

Oppdatert kunnskapsgrunnlag for stasjonsområdene i Agder

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Hovedutvalg for samferdsel og mobilitet tar den vedlagte rapporten med et oppdatert kunnskapsgrunnlag om stasjonsområder i Agder til orientering.
2. Hovedutvalg for samferdsel og mobilitet ber om at rapporten legges frem for Jernbaneplattform Agder og at den inngår som kunnskapsgrunnlag for regional planlegging videre.

Vedlegg

Vedtak SAM, 30082022, Sak 28/22, Strategi for utvikling av stasjonsbyene
Rapport - Stasjonsområdene i Agder 10.09.25

Sammendrag

Det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget om stasjonsområder i Agder følger opp Regional plan for mobilitet 2023-2033 og hovedutvalg for samferdsels vedtak fra august 2022. Kunnskapsgrunnlaget beskriver fakta og informasjon om alle stasjonene i Agder som ligger langs Sørlandsbanen og skal brukes i fylkeskommunens og Jernbaneplattform Agders videre arbeid.

Saksopplysninger

Agder fylkeskommune har, med bistand fra Trollvegg Arkitektstudio AS, oppdatert kunnskapsgrunnlaget for stasjonsområder i Agder. Arbeidet følger opp Regional plan for mobilitet 2023-2033 som beskriver at vi skal gjøre en vurdering og kartlegging av muligheter og behov ved stasjonsbyene i Agder.

Kunnskapsgrunnlaget bygger på saken «Strategi for utvikling av stasjonsbyene» som ble behandlet av hovedutvalg for samferdsel i august 2022. Til saken fattet hovedutvalget et vedtak om at fylkeskommunen skulle gå i bredere dialog med kommunene og andre relevante aktører for å kartlegge potensielle muligheter for nærings- og boligbebyggelse. Vedtaket lød at også potensiale for turisme skulle utvikles videre. Se vedtaket fra sak 28/22 vedlagt. Fylkesadministrasjonen har fulgt opp vedtaket ved å møte de fire regionene i Agder samt andre aktører i jernbanesektoren. I møtene har tema vært potensielle muligheter for næring- og boligbebyggelse og potensiale for turisme. Jernbaneplattform Agder, hvor regionene, Jernbanedirektoratet, Statsforvalteren i Agder, Bane NOR, Agder kollektivtrafikk AS, Go-Ahead Norge, NHO og LO deltar, er også involvert i arbeidet.

Rapporten beskriver alle stasjonene i Agder som ligger langs Sørlandsbanen. Rapporten omtaler derfor ikke Arendal stasjon. Rapporten inneholder opplysninger om parkeringsmuligheter, tilgjengelighet (universell utforming) kollektivtilbud inkl. tilbringertjenester, fasiliteter, antall reisende, reisetid og antall bosatte nært stasjonene. I tillegg beskriver rapporten innspill fra regionene og særegenheter ved stasjonsområdene.

Hovedutvalgets vedtakspunkt om å vurdere utvikling av ny stasjon i Vennesla ansees som et eget arbeid som bør følges opp gjennom byvekstavtalesamarbeidet i kristiansandsregionen og er ikke omtalt i det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget for stasjonsområdene.

Fylkesadministrasjonen har anledning til å gjøre mindre endringer i rapporten (som utforming og å rette eventuelle feil som ikke påvirker innholdet) etter den politiske behandlingen.

Vurderinger

Fylkeskommunedirektøren mener den oppdaterte rapporten om stasjonsområdene i Agder har samlet relevant informasjon fra ulike aktører og har resultert i et kunnskapsgrunnlag som bør benyttes i videre samarbeid om utvikling på Agder. Fylkeskommunedirektøren viser også til at jernbanen og togets rolle i Agder omtales i flere regionale planer, som Fylkesdelplan for Grenlandsbanen, Regionplan Lister 2030, Regional plan for bolig, areal og transport i kristiansandsregionen og Regional plan for mobilitet 2023-2033.

Fylkeskommunedirektøren har derfor vurdert at det reviderte kunnskapsgrunnlaget ikke bør omtales som en strategi ettersom den ikke beskriver konkrete mål eller retning for arbeidet med stasjonsområder i Agder. Dersom rapporten skulle vært utarbeidet som en strategi skulle dette dessuten kommet frem av Regionplan Agder 2030 med regional planstrategi 2024–2027 som vurderer det regionale planbehovet.

Videre har fylkeskommunedirektøren vurdert at begrepet *stasjonsområder* kan benyttes om alle stasjonene i Agder og derfor er mer naturlig å bruke i dette arbeidet, i stedet for

begrepet stasjonsbyer. Å endre betegnelsen på stasjonene er ikke til hinder for at flere stasjonsområder har eller kan ha et potensiale for stedsutvikling, boligbygging og/eller næringsvirksomhet.

Som rapporten beskriver er det mange ulike aktører som har en rolle innen utvikling av stasjonsområder. Fylkeskommunedirektører er derfor av den oppfatning at det ikke er hensiktsmessig å definere utvalgte stasjoner som det skal satses på i det videre, men at samarbeidet rettes mot å jobbe med tiltak for å nå målsettingene i de vedtatte regionale planene. Fylkeskommunedirektøren synes rapporten belyser hvordan alle stasjonsområdene i Agder har betydning for kommunene i fylket på en god måte.

Fylkeskommunedirektører mener god dialog og involvering med kommuner og samarbeidsaktører er ivarettatt og har ikke sett det som nødvendig å nedsette en egen prosjektgruppe bestående av kommuner og aktuelle offentlige organer som vedtaket fra august 2022 beskrev at skulle vurderes.

Fylkeskommunedirektøren ser det som hensiktsmessig at rapporten, med regionenes innspill, tas med videre i arbeidet til samarbeidet Jernbaneplattform Agder og i fylkeskommunens tverrfaglige reiselivsgruppe ettersom flere regioner vektla turisme og reiseliv som en viktig del av potensialet for utvikling av flere stasjonsområder.

Regionplan Agder 2030, Regional plan for mobilitet 2023-2033 og andre regionale planer

Rapporten om stasjonsområdene i Agder er et kunnskapsgrunnlag for videre arbeid under Regionplan Agder 2030s premiss om at vi skal ta hele Agder i bruk. Videre skal vi ta grønne reisevalg i hele regionen, og det er lagt til rette for nullutslippsløsninger for personmobilitet og godstransport. Mer av godstrafikken er kommet over på sjø og bane, og det er enkelt og attraktivt å reise kollektivt, gå og sykle til daglige gjøremål. Regionplan Agder 2030 beskriver også at byer, tettsteder og lokalsentre er utviklet på en kompakt måte og med kvalitet.

Handlingsprogrammet for Regionplan Lister 2030 (vedtatt i februar 2021) har et definert mål hvor alle togstasjonene i regionen er opprettholdt. Planen har tiltak som beskriver at togstasjonene skal rustes opp slik at stasjonsområdene blir universelt utformet og fremme togstasjonenes utviklingsmuligheter i kommunenes arealplanlegging gjennom å lokalisere nye boliger og næringsvirksomhet nær togstasjonene.

Kunnskapsgrunnlaget er også en konkret oppfølging av Regional plan for mobilitet 2023-2033 som beskriver at vi skal gjøre en vurdering og kartlegging av muligheter og behov ved stasjonene som en del av samarbeidet om å gjøre reisene på Agder trygge, enkle og grønne.

Økonomiske konsekvenser

Rapporten medfører ingen økonomiske konsekvenser for Agder fylkeskommune.

Konklusjon

Det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget for stasjonsområdene i Agder vil inngå som grunnlag for videre regional planlegging og tas videre til Jernbaneplattform Agder og fylkeskommunens tverrfaglige reiselivsgruppe.

Kristiansand, 09.09.2025

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Ola Olsbu
fylkesdirektør Samferdsel